

2.1 Les llengües d'Àfrica

La llengua ens diu sempre moltes coses sobre els pobles que la parlen, és una font de coneixement històric. A l'Àfrica hi ha més de 1.000 llengües, totes elles molt precises i amb un lèxic molt abundant. Les llengües més esteses es troben a la zona de la sabana i les menys esteses a la muntanya i a la selva, on les migracions i les comunicacions han estat més difícils.

Algunes llengües africanes estan emparentades, això ens fa reflexionar sobre el seu l'origen comú, Més tard es van anar diferenciant les unes de les altres.

Un altre tipus de parentiu entre les llengües ve donat pel préstec de paraules d'una llengua a l'altra; això ens parla de contactes entre elles.

A l'Àfrica hi trobem 10 famílies de llengües autòctones: **afro-asiàtica**, **kordofana**, **mandé**, **atlàntico-occidental**, **adamawa-ubangui**, **kwa**, **voltaica**, **nilo-sahariana**, **khoisana** i **bantú**.

Moltes d'elles les trobem a diversos Estats africans a la vegada; això és producte de la colonització.

Abans Àfrica no estava dividida en Estats, en el sentit modern de la paraula. Els Estats africans actuals no responen a cap unitat real, ni ètnica, ni lingüística, ni cultural. Les diferents comunitats lingüístiques i ètniques conviuen en aquests Estats creats artificialment per la colonització. Molts dels problemes i de les guerres que hi ha a Àfrica en aquests moments són fruit d'aquest repartiment artificial de la terra. Abans era normal que cada ètnia tingués el seu territori i convivís amb les que la rodejaven. Encara que hi podia haver disputes entre els pobles, mai no arribaven a les proporcions terribles de les guerres actuals, perquè, o bé els límits estaven més clars, o bé arribaven a pactes de mutu acord, o, en altres casos, hi havia assimilacions.

ሀ	ለ	ሐ	መ	ሠ
h	l	h	m	s
ረ	ሰ	ሸ	ቀ	ቦ
r	s	s	q	b
ተ	ቸ	ኀ	ነ	ን
t	tch	h	n	gn
አ	ከ	ኸ	ወ	ዐ
a	k	h	w	a
ዘ	ሻ	የ	ደ	ጀ
z	s	y	d	j
ገ	ጠ	ጠጠ	ከ	ጸ
g	t	tch	p	s
	ዐ	ሩ	ፕ	
	s	f	p	

Alfabet etiòpic

La llengua és un instrument fonamental a l'hora de dominar un poble; per això els colonitzadors van imposar les seves sobre la resta de les que es parlen a l'Àfrica. Les llengües oficials dels països africans segueixen essent les que van portar els colonitzadors, encara que, per sort per al patrimoni cultural de la humanitat, la majoria de llengües africanes no s'han perdut i continuen essent d'ús corrent. És doncs normal que un africà domini tres o quatre llengües: les que es parlen al seu territori, la seva pròpia i la colonitzadora.

Els africans, ja que durant molt de temps han transmès la seva cultura de forma oral, han cuidat i enriquit les seves llengües, mantenint-les vives.

Per exemple, el **mandinga**, el **ful**, el **haussa** i el **kiswahili** són llengües molt esteses que s'han utilitzat com a "llengües comercials" des de fa molts segles. El **kiswahili** es parla entre el territori del riu Tana i el sud del Sudan fins al nord de Moçambic i Zimbabwe; per l'oest arriba fins al Zaire. El **haussa**, el **mandinga** i el **ful** es parlen a quasi tota l'Àfrica occidental.

ACTIVITATS 8

1. Col·loca al mapa els símbols de les llengües que corresponen a cada país d'Àfrica Negra.

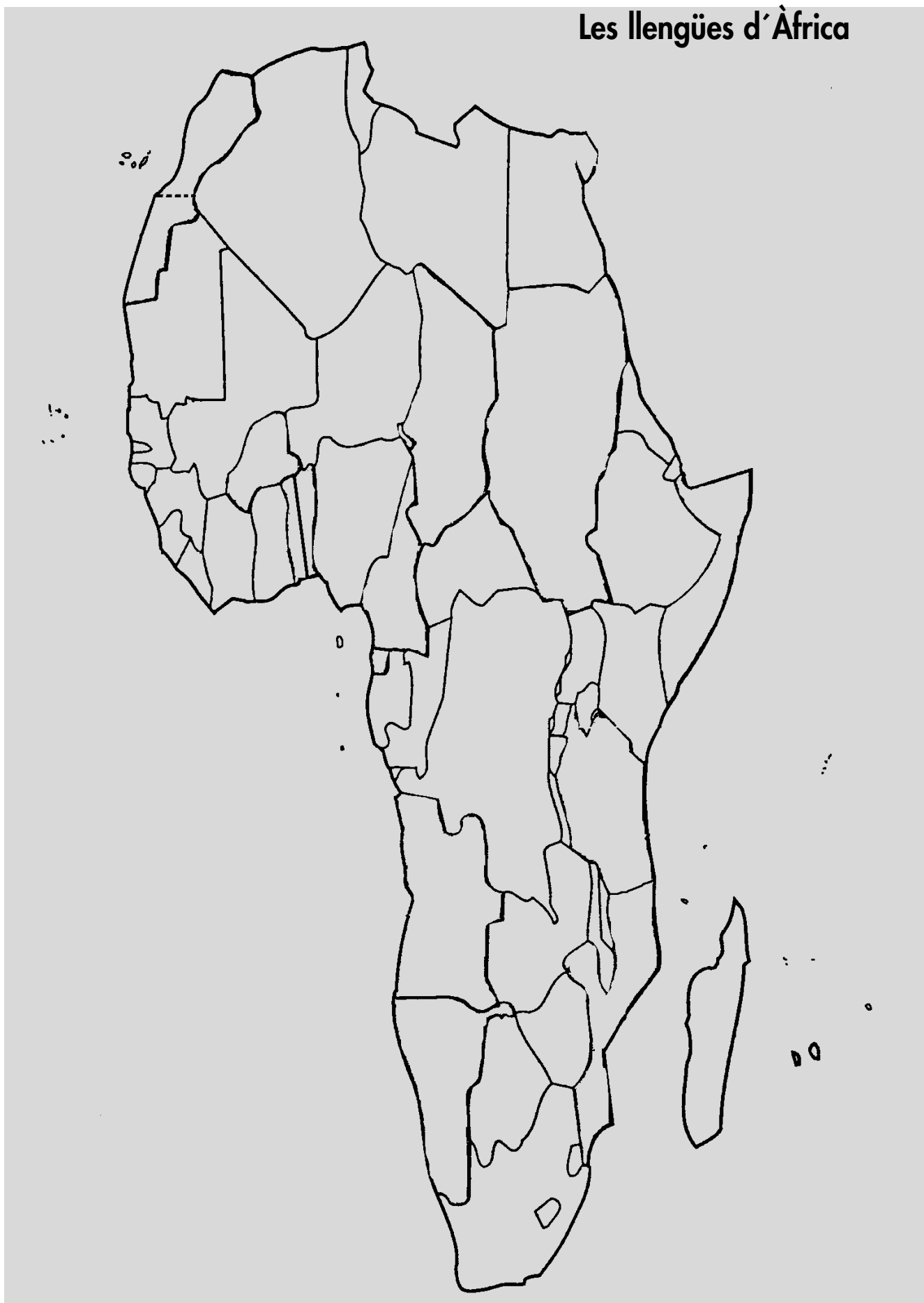
- / **ful**: es parla a Senegal, Guinea Konakry, Mali, Guinea Bissau, Níger, Nigèria i Burkina.
- 6 **mandinga** es parla a Guinea Konakry, Guinea Bissau, Mali, Gàmbia, Senegal i Costa d'Ivori.
- t **haussa**: es parla a Nigèria, Camerun, Costa d'Ivori, Txad i Níger.
- n **kiswahili**: es parla a Tanzània, Zaire, Sudan, Kenya, Moçambic, Zimbabwe, Uganda, Rwanda i Burundi.
- u **kikongo**: es parla al Zaire, Congo i Angola.
- l **ewe**: es parla a Benín, Ghana i Togo.
- q **fang**: es parla al Gabon, Camerun i Guinea Equatorial.
- 4 **francès**: es parla a Senegal, Mali, Guinea Konakry, Costa d'Ivori, Burkina, Txad, Níger, Camerun, Gabon, Zaire, Togo, Rep. centrafricana i Congo.
- s **portuguès**: es parla a Angola, Cap Verd, Guinea Bissau, Moçambic i Sao Tomé i Príncipe.
- m **anglès**: es parla al Camerun, Uganda, Nigèria, Gàmbia, Ghana, Àfrica del Sud, Tanzània i Kenya.
- : **castellà**: es parla a la Guinea Equatorial.

2. Unes quantes preguntes interessants:

- Saps quins idiomes es parlen a Senegal / Guinea Konakry / Zaire / Níger / Guinea Bissau?
- Que et suggereix la riquesa lingüística d'Àfrica?
- Et sembla que una persona que parla tres o quatre idiomes pot ser inculta?
- Et sembla necessari el respecte a les diferents llengües dels actuals Estats?
- Quina llengua creus que hauria de ser l'oficial de cada país:
 - a) La llengua colonial
 - b) La llengua autòctona majoritària
 - c) Totes les autòctones
 - d) Totes per igual, inclosa la colonial
 - e)
- La majoria de llengües africanes no s'ensenyen a les escoles. Què opines sobre això?

Les llengües d'Àfrica

2.2 Costums i religions tradicionals

Malgrat la gran diversitat que caracteritza els pobles de l'Àfrica quant a llengües i cultura en general, trobem moltes analogies en la vida religiosa i social d'uns i altres.

Els pobles de l'Àfrica negra són eminentment religiosos. Els negro-africans no senten la religió com un afegit sinó com l'essència mateixa de les persones. La seva religiositat es fonamenta en la creença que el món és poblat d'energies o forces invisibles que conviuen amb les persones i dirigeixen i orienten els esdeveniments. Algunes d'aquestes forces estan individualitzades: l'esperit d'un riu, d'un lloc, d'una espècie animal, etc. D'aquí es deriva un culte que comporta prohibicions, ofrenes i sacrificis per a les potències invisibles. Entre tots els cultes, cal destacar-ne dos quant a la concepció del món: el culte a la terra i als avantpassats.

Les religions juevo-cristianes, importades pels colonitzadors, en considerar que l'home és el centre de la naturalesa, han promogut o defensat el domini del món, de la terra, dels boscos, dels animals, etc. per part de l'home, al contrari de les religions tradicionals africanes, que consideren la persona com a un element més de la natura, totalment integrat dins dels ecosistemes naturals i, per tant, incapaç de fer-li mal. Fins i tot, per a moltes ètnies, les plantes i els animals també tenen ànima; amb això sol es pot veure el respecte que tenen per la natura.

Un altre aspecte analògic entre els pobles de l'Àfrica negra és la concepció de la família. La família és extensa i es basa en el llinatge de descendència genealògica coneguda i que comprèn tots els parents de sang. Hi ha un cap de família, que normalment és la persona més vella, ja que es considera que és la persona més sàvia o que té més experiència de la vida. Poden haver-hi patriarcats o matriarcats, segons les ètnies.

Un altre aspecte comú als pobles africans són les classes d'edat, o sigui, l'agrupament d'individus que han passat junts la prova de joves a homes. Les classes d'edat romanen solidàries tota la vida. Això serveix per potenciar l'amistat i solidaritat entre els homes.

En la majoria de pobles africans, l'administració de la justícia i la presa de decisions importants es fa a la „casa de la paraula“, on es reuneixen les persones més ancianes de l'aldea per tal de solucionar qüestions que afecten tot el poble o persones concretes.

LOS CONSEJOS DE ANCIANOS EN EUROPA

Mahua Bendje Ngongolo

El pueblecito francés de *Saint-Coulitz* está siendo gobernado en la actualidad por un *Consejo de Ancianos*. La paternidad de esta genial idea se atribuye al alcalde del pueblo, *Kofi Yamgnane*, quien también ostenta la cartera de la Secretaría de Estado para Asuntos Sociales y de la Integración en Francia.

Kofi, que es originario de

Togo, país africano del golfo de Guinea, convocó a los ancianos del pueblecito de sólo 360 habitantes para elegir un *senado* de representantes, que se reúnen una vez al mes con el alcalde. Estos se encargan de explicar a Yamgnane los problemas cotidianos de la población y proponerle soluciones a temas que afectan la vida cotidiana,

como el estado de las calles, la limpieza, etc. El *senado* asegura que los concejales, absorbidos por la excesiva burocracia, las disputas políticas, dejan de ocuparse de las pequeñas cosas que pueden hacer más agradable la vida del pueblo.

Esta experiencia está siendo copiada por unos 50 pueblos franceses. También

la idea se está cotejando en Suiza, Bélgica.

El *Consejo de Ancianos* es una de las instituciones que hacen funcionar las aldeas africanas; por su eficacia, han llegado a Europa en un momento en que se lanzan voces insolidarias contra la llegada de inmigrantes africanos. Por lo visto, es un simple ejemplo de síntesis de culturas. ■

ACTIVITATS :

1. Llegeix el text i respon les preguntes següents:

- Et seria fàcil d'adaptar-te a una societat amb aquests costums? Què hi trobes de positiu o negatiu?
- Per què creus que fins ara els africans han conservat el seu entorn natural?
- A quina societat creus que la gent gran participa més i és més respectada, a la nostra o a les africanes tradicionals? Què opines sobre aquest assumpte?
- Creus que pot aportar-nos quelcom la cultura africana? Posa algun exemple.

2. Investiga:

- Què significa "sincretisme"?
- Per què hi ha tant sincretisme religiós a gran part d'Àfrica?